

EKONOMİK KRİZ ORTAMINDA MALİYE POLİTİKASI UYGULAMALARI:

IMF YAKLAŞIMI

IMF 2008 yılında başlayan ve etkileri devam eden ekonomik krizin küresel bir kriz olduğunu ve bu nedenle krize karşı alınacak önlemlerin de küresel ölçekte olması gerektiğini belirtiyor. Bu kapsamda, maliye politikalarının öneminin de arttığının altı çiziliyor. Buradaki en önemli soru kamu harcamalarının ve bütçe açıklarının artmasına yol açacak mali destek paketlerinin sorunun çözümüne katkı sağlayıp sağlayamayacağı. Zira, özellikle Eylül 2008'den sonra başta Amerika ve İngiltere olmak üzere çeşitli ülkelerde faiz oranlarının indirilmesi ve bankaların kamulaştırılması ya da kamu sermayesi ile desteklenmesi krize çare olmuş gibi görünmüyor.

IMF'e göre burada önemli olan krize karşı hangi politikanın değil hangi politika setinin uygulandığı. Sadece para ya da sadece maliye politikaları ile sorunu çözmenin mümkün olmadığını belirten IMF, üç ayrı önlemin alınması ve bunların eş zamanlı olarak uygulanması gerektiğini ifade ediyor.

Bunlardan birincisi; bankaların sermaye yapılarını güçlendirerek ve aktiflerindeki "kötü" nitelikteki varlıkları ayrıştırarak finansal sistemi çalışır hale getirmek. Süreç tamamlandığı zaman kredi akışının ve sistemin tekrar çalışmaya başlayacağı öngörülüyor.

İkincisi, para politikası uygulamaları ile talebi arttırmak. Ancak, para politikasının etkisi faiz oranlarındaki gerileme nedeniyle oldukça sınırlı görünüyor. Zira, Amerika ve Avrupa'da merkez bankası nominal faiz oranları sıfıra çok yaklaşmış durumda. Buna ilaveten, kredi piyasasında var olan sorunlar da düşen faizlerin talep üzerinde beklenen etkisini azaltacak bir diğer faktör olarak karşımıza çıkıyor.

Eş zamanlı olarak alınması gereken önlemlerden üçüncüsü ve belki de en önemlisi ise iyi tasarlanmış maliye politikaları ile talep ve üretimdeki düşüşü engellemek. IMF iyi tasarlanmış maliye politikalarını, vergi indirimleri ve kamu harcamalarından oluşan ve iç talebi canlandırmayı hedefleyen bir politika paketi olarak tanımlıyor. IMF, bu çerçevede etkili olabilecek maliye politikalarına örnek olarak; işsizlik ödeneğinde artış, gelir vergisi indirimi (özellikle borç yükü altındaki mükelleflere yönelik) ve sosyal güvenlik harcamalarının artırılması gibi önlemleri gösteriyor.

Söz konusu önlemleri tüm ülkelerin global ölçekte bir araya gelerek koordineli bir şekilde alması gerektiğini vurgulayan IMF, sadece bazı ülkelerin mali teşvikleri uygulaması durumunda, bu ülkelerdeki talep artışının bir kısmının yurtdışından gelen ürünlere kayması nedeniyle, söz konusu ülkelerin cari açığa artış riskiyle karşı karşıya kalabileceğini belirtiyor.